Ч. 16 (14.264). Львів, четвер 23. січня 1936. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem Р. LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Бандера і чотири тов. у чеснохрестській вязниці.

„Dziennik Poznański“ з 21. 1. ц. р. пише: В неділю 19. ц. м. в год. 11.40 прибули особовим поїздом з Варшави до Кельц під сильною ескортою поліції головні спричинники вбивства мін. Перацького. Перед двірець заїхав великий автобус, у якім поліція, при всіх засобах осторожности, умістила по черзі Бандеру, Лебедя і Карпинця, засуджених на кару смерти, яку замінено завдяки амнестії на досмертну вязницю, а опісля Климишина і Підгайного, засуджених на досмертну вязницю.

По відїзді поїзду засуджені під сильною ескортою відїхали з двірця до Чеснохрестської вязниці. Розмовляли вони голосно по українськи і сміялися. В год. 13. по залагодженні канцелярійних формальностей умістили засуджених у приготованих вязничних келіях Чеснохрестської вязниці.

Вся Анґлія у глибокій жалобі.

НОВИЙ КОРОЛЬ ЕДВАРД VIII.

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. Після смерти короля Юрія V. вчора вступив на престіл кн. Валії, як король Едвард VIII. Хоч офіціяльна коронація нового короля відбудеться по похоронах і двірській жалобі, агенди суверена веде вже новий монарх. До цивільної і військової королівської канцелярії наспівають кондоленційні телеграми. Вся Англія у глибокій жалобі. На всіх державних, самоврядних і приватних будинках мають чорні прапори. У багатьох вікнах виставили великі портрети померлого короля у жалібній декорації. На вчорашній родинній нараді в палаті Сендрінгем устійнили, що тіло померлого короля перевезуть у четвер на ляветі з Сендрінгем до Льондону. Король Едвард VIII. визначив жалобу на 9 місяців від 21. ц. м. Від 21. на дворі обовязуватиме півжалоба, а 21. жовтня жалоба буде скінчена. У цьому тижні члени парляменту зложать присягу на вірність новому королеві. Великий дзвін храму св. Павла дзвонив дві години. Столиця від рана мала жалібний вигляд. Люди на вулицях переважно в жалобі. Архієпископ Льондону відправив уранці богослуження, на якім були присутні кн. Мері і кількох членів королівської родини.

КОРОЛЬ ІДЕ ЛІТАКОМ.

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. Король Едвард VIII. відлетів літаком в год. 11.05 з кн. Йорку до Льондону. Це перший випадок, що британський монарх подорожує літаком. Приватна королівська рада відбудеться у палаті Ст. Джемс у Льондоні. Літак короля Едварда VIII осів у Гендон в год. 12.15. Вечором король вертається до Сендрінгем.

ПОХОРОННІ СВЯТА

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. Тіло короля Юрія перевезли вчора ввечорі з палати у Сендрінгем до каплиці місцевої церкви, де король звик був молитись. У четвер вполудне тіло примістять на гарматі та перевезуть до найближчої залізничої стації Вольфертон, звідки залізницею до Льондону. Королева вдова, король Едвард VIII і вся королівська родина йтиме за трумною від каплиці аж до стації. У Льондоні виставлять королівське тіло у святочнім саркофагу у Вестмінстері бодай на 8 днів, пізніше перевезуть тіло до Віндзору, де відбудуться похорони. Лявету з королівським тілом тягтиме 5 пар коней. Порядок придержуватиме поліція графства Норфольк.

На жалібнім богослуженні у катедрі св. Павла було вчора більш як 3000 осіб. Святочні богослуження правитимуть щодня в год. 16-ій аж до похоронів.

На похорони короля приїде данський король та шведський король і королева.

ЖЕНЕВА, ПАТ. 21. ц. м. в год. 15.30 відбулось коротке засідання Ради Ліги Націй, присвячене памяті покійного англійського короля.

Міністер Іден не покидає Женеви і остається до кінця сесії.

Перша промова короля Едварда VIII.

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. На святочнім учорашнім засіданні королівської тайної ради, де формально проклямували короля Едварда VIII., король виголосив таку свою першу промову:

„Ваші королівські високости, льорди і панове. Невідступна страта, що її зазнала британська імперія через смерть Його Королівської Високости, улюбленого мого батька наложила на мене обовязок виконувати суверенну владу. Я свідомий того, як дуже ви всі, мої піддані, співчуваєте зі мною у моїм смутку та знаю, що виявляєте моїй дорогій матері в її важкій недолі.

Коли мій батько 26 років тому стояв тут перед вами, він заявив тоді, що одною з цілей його життя буде оборона конституційного ладу. Я зобовязаний йти слідами мого батька та працювати так, як це робив він усе своє життя для щастя і добробуту всіх кляс моїх піддaних.

З довірям числю на льояльність і віддання моїх народів на просторі всієї імперії та на мудрість їх парляментів, що в тому важкому завданні підтримають мене та молюсь до Бога, щоб кермував мною, коли виконуватиму це завдання“.

Ще одна буфорна держава в Азії — Менґуо.

Нове Манджуко — Внутр. Монголія.

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. Райтер повідомляє з Токіо, що монгольський князь Теванґ проголосив нову монгольську державу — Менґуо. Кн. Теванґ це заступник голови політичної ради Внутрішньої Монголії. Він працює у тіснім звязку з військовими японськими колами. Проклямацію про повстання нової держави підписав також ген. Тсоцеґай, командант зорганізованої японцями манджурської армії. Мабуть прийшло вже до сутички японських відділів з китайськими. Внутрішня Монголія має 1 міліон кв. км. і 1 міл. населення.

Заборона культурного плебісциту в Румунії.

БУКАРЕШТ, 22. 1. ПАТ. Аґенція Радор повідомляє, що міністер внутрішніх справ заборонить германцям німецької меншини в Румунії зорганізувати плебісцит, що мав на меті заманіфестувати солідарність членів німецької меншини з новими суспільними і культурними тенденціями в Німеччині.

Наша жидівська проблема.

Історичні умовини склалися на те, що українські землі виказують сьогодні високий відсоток жидівського населення, зокрема на тих її частинах, котрі входили колись у склад історичної Польщі, як теж на Підкарпатській Русі та Буковині. Живе тут понад півтора міліона жидів, отже приблизно одна десята частина загального числа жидів у світі. Їх причислюють до східно-европейських жидів („Остюден“), яких низи послуговуються ще й нині питомою їм мовою будня т. зв. „ідіш“, себто відомим у нас німецько-жидівським жарґоном. З цього огляду відносини у нас подібні до відносин у Польщі і Литві, Румунії та Угорщині, а дальше Чехословаччині (Словаччина і Підкарпатська Русь — до світової війни жидівське ельдорадо), Латвії і Естонії, не згадуючи вже про білоруські землі, що у деяких своїх районах мають найвищий відсоток жидів у світі.

Жиди займаються усюди передовсім купецтвом, посередництвом, промислом і ремісництвом, опановують банковість, пресу і вільні звання, не виказуючи у своїй масі ніякого більшого зацікавлення для хліборобства. З цієї причини поселювалися вони у першу чергу по містах і то у їх історичних осередках, які з часом опанували в цілості. Сталося це передовсім у Польщі, котра з більших европейських держав виказує нині найвище абсолютне і релятивне число жидів, що у її історичних містах — Кракові і Варшава — виперли з часом цілковито поляків з найближчого сусідства резиденції колишніх польських королів: на Вавелі у Кракові (Страдом і Казімеж) та Замку у Варшаві (зноне сьогодні „Старе місто“ і Налевки). Подібне явище є й у Львові з Жовківською і Краківською дільницями, що межують з Високим Замком, осередком колишніх наших князів.

Та не тільки з демографічних і урбанізаційних оглядів на теренах історичної і сучасної Польщі жидівське питання представляється некорисно для місцевого нежидівського населення. Жиди, творячи відрубну замкнену у собі одиницю з власною національно-релігійною організацією (кагали і відомі гетта, що у польських містах не перевелися ще й до сьогодні), причинилися тут у Польщі до некорисної соціяльної і економічної структури, що відділює від нежидівське окруження сильно ще і нині. Тут входить у гру не тільки велике число жидів по містах, але і їх матеріяльні засоби в конкуренційній боротьбі на економічному відтинку.

Для цієї останньої справи — конкуренційна боротьба за істнування й перемогу — жиди здавна старалися приставати до пануючої в державі суспільної верстви чи нації, перенимали її мову (культуру нераз лише частинно і то здебільша зовнішно), а навіть і деякі звичаї. Від

недержавних націй держалися осторонь, або, що більше, були асиміляційним знаряддям у руках пануючих.

Те все наглядне і в історії нашого народу. За княжих часів не грали жиди ніякої помітнішої ролі у наших містах, де їх розмірно дуже мало, або й зовсім не було. Жидівська роля зачинається щойно з приходом польського панування на українські землі після захоплення Східної Галичини Казимиром Великим та після польсько-литовської люблинської унії. Вона була теж одною з причин козацько-польських воєн, що у своїх остаточних наслідках довели до ліквідації історичної Польщі.

На сторінках нашої історії у давній Польщі не записано додатньо ролі жидів, яких і не було у нашому таборі, але зате були, як помічники, у таборі противника. Тому й не диво, що великі українські рухи з 17 і 18 віків своє вістря звертали й проти жидів, дарма, що це діялося здебільша у жалюгідній формі.

Своєї ролі не змінили жиди й після упадку історичної Польщі. На наших землях осталась польська шляхта, осталась ще довго й панщина, залишився і жидівський арендар та фактор. З часом в Австрії скасовано всі протижидівські обмеження, головно у набуванні землі, деякі з них остались в Росії, передовсім заборона купувати землю та поселюватись на постійне по селах. Зате жидівський характер дістали цілком міста і містечка від Вепру і Буга аж по Дніпро там, де колись була Польща. Рештки протижидівських обмежень відпали з хвилиною упадку царату.

Сказано вже, що Польща належить сьогодні до держав, де найбільше жидів із найбільшими впливами не тільки в Европі, але мабуть і у світі: вони грають тут чималу ролю в економіці, літературі й пресі. Прожидівські ремінісценції є і в історії польських визвольних змагань, згадати хоч би Міцкевичівського Янкеля з „Пана Тадеуша", не кажучи про полковника Берка Йосельовича з покосцюшківських часів аж по недавні легіони Пілсудського, в яких теж були й жиди: жидівські комбатанти мають у Польщі свою організацію, якою опікуються найвищі польські військові чинники. Організаційно завдячують багато жидам польські соціялісти (ППС), серед яких жиди грали провідну ролю. Була у руках жидів і пропаганда Польського Начального Комітету Народового в Кракова в часах світової війни (Фельдман — д-р Діманд). Словом, жиди записали добре неодну сторінку польської історії.

У нас не те. З нашої бувальщини знаємо жидівські типи з Шевченкових „Гайдамаків" і Франкових „Панських жартів". У нашій літературі й публіцистиці до недавна не було зовсім жидівських імен. Був перед війною жидівський письменник Херхеренко, нині в українській совітській літературі відомі прізвища Кулика, Лейтиса, Щупака, Троянкера і ін. З поважних публіцистів-жидів, що працювали в українській пресі, найбільш відоме прізвище М. Гехтера. Зате нема їх буквально зовсім у ніяких українських організаціях економічних, освітньо-культурних, шкільних, спортових, станових й політичних (Комуністична Партія Західної України — КПЗУ — це по суті жидівська організація з величезною перевагою жидів), та у першу чергу нема їх цілковито у пресі.

Жиди є зовсім поза нашим національним організмом. Але живуть вони у поважній скількості на українській землі і ми не можемо мовчки поминути жидівської проблеми. Не маємо власної держави і суто політична сторінка жидівського питання не є сьогодні у нас злободенна. Зате була вона у часах нашого недавнього державного будівництва. До нього поставилися інакше східно-галицькі, інакше наддніпрянські жиди. І у Києві й у Львові проголошено національно-культурну автономію жидів, хронологічно першу у світі, а київська Центральна Рада випустила навіть державні гроші (сто карбованців) з жидівським написом (унікат у світі поза Палестиною). Те все не приєднало там жидівської маси для української державної ідеї. З дуже малими виїмками осталась вона чужою для неї. Жиди — як купецький нарід — по своєму дусі універсалісти — були на Великій Україні чинником русифікації і здебільша поставилися ворожо до нової української держави. Нечисленні громадяни-жиди, що держали з українським урядом, в роді Марголіна, Красного й Гольдельмана, не були там ніякою противагою на жидівські протиукраїнські настрої. Нічого пригадувати всі інші відомі моменти совітського правління та вбивство Шварцбартом голови Української Народньої Республики Симона Петлюри.

Інакше було у Східній Галичині. В історії жидівського національно-політичного відродження і ми мали деякий свій голос. Ще на довго перед світовою війною галицько-український політичний провідник віцепрезидент віденського парляменту пок. Юліян Романчук підніс перший у австрійській палаті послів справу признання жидів окремою нацією. При перших загальних виборах послів до австрійського парляменту в 1907 р. ми власними голосами вибрали двох жидівських сіоністичних послів — пок. д-ра Габля, адвоката зі Львова, в окрузі Бучач—Підгайці проти знаного на Поділлі польського діяча і каноніка з Бучача пок. кс. Громніцького і в окрузі Чортків—Підгайці пок. д-ра Малера, доцента університету з Праги, проти одного з вшехпольських провідників теребовельського судді пок. д-ра Сохи, допомагаючи рівночасно своїми голосами до вибору третього сіоністичного посла у золочівській окрузі пок. Штанда, одного з перших піонірів сіонізму в Галичині.

Без українських голосів ніодин з них не увійшов би до віденського парляменту, а тим самим ми — українці — з усіх народів світа були перші, що свідомо увели до одного зі світових парляментів першу національну жидівську парляментарну репрезентацію, яку створили східно-галицькі жидівські посли Штанд, д-р Габель і д-р Малер, до котрих прилучився черновецький посол пок. д-р Штравхер, на котрого теж голосували тамошні українці. Цей великий факт з історії сучасного жидівського національного й політичного ренесансу мало або й зовсім невідомий теперішньому жидівському поколінню. Тоді був я вже чинний у нашій політиці і можу ствердити з власної автопсії, що зроблено це не для протипольської демонстрації, але свідомо з політичних рахунків, не ставляючи там навмисне своїх других кандидатів, навпаки, ставляючи заступником д-ра Габля — д-ра Льонгіна Цегельського, що теж пізніше у цьому характері ввійшов до парляменту після передвчасної смерти посла д-ра Габля.

Взаємини між українцями і жидівським національним табором у Східній Галичині у політичній ділянці до війни були цілковито коректні. Це й було причиною, що східно-галицькі жиди не поставилися ворожо до проголошеної Українською Національною Радою у Львові української держави, займаючи до неї у своїй масі прихильно-вижидаюче становище. Не рідкі були одиниці з жидівських кругів, що чинно співпрацювали з нашим урядом як українські державні урядовці, або і у ширшій політиці — як д-р Вальдман, адвокат з Тернополя, а деякі навіть вступили в ряди УГА (української галицької армії) і перейшли з нею за Збруч. Були жидівські одиниці і в легіоні УСС; був цілий жидівський курінь при УГА (головно тернопільців), а в УСС була сотня добровольців з Волині, де було чимало жидів.

Ці коректні взаємини задержалися у Східній Галичині ще й довший час і після війни. Жидівська преса — передовсім львівська „Хвіля" — пильно реєструвала події з нашого національного життя, обєктивно їх насвітлюючи. Знані виборчі блоки з 1922 р. і 1928 р. у Східній Галичині не мали пристосування, а східно-галицький жидівський політичний світ в останніх роках щораз більше відсепаровував себе навіть від підозрінь у плятонічних проукраїнських симпатіях. Так воно є й до нині, що слідно і з львівської „Хвілі", на якої сторінках вже рідше появляються українікa.

Причин цього явища більше. Очевидно, не без значіння для нас остає роля жидів у Сов. Союзі та УССР, дарма, що сіоністи вмивають руки від якоїнебудь спільноти з ними. Можливо, що й жидівська література (пр. Шол. Аш), що свої сюжети бере з часів козаччини і життя жидів на Україні, своїм однобічним змальованням тодішніх відносин, причиняється теж до вросту протиукраїнських настроїв у жидівської публики.

„Пунктум саліенс" є проте жидівсько-українські взаємини з економічної царини. Потреби нашого національного життя в Галичині створили нашу економічну — у певній мірі кооперативну — організацію, яка витискає щораз більше жидівських купців і посередників, головно з нашого села, яке жиди вважали чомусь за свою виключну торговельну домену. Силою природних обставин, зросту національної свідомости наших мас, скріплення наших економічних установ і організацій та творення нових варстатів праці наших ремісників, промисловців і приватних купців, — мусів і мусить звужуватися щораз більше дотеперішний економічний обсяг жидів на нашій національній території у Польщі. Це передовсім актуалізує у нас жидівське питання і то без якогонебудь поширювання антисемітизму серед наших мас. На наші еманципаційні змагання дивляться тепер жиди недовірливим оком і не дуже раді теж зі заходів про нормалізацію польсько-українських взаємин. Сподіються — і слушно — що нормалізація скріпить нас у Польщі економічно, а це знов у свою чергу звузить ще більше жидівський засяг на наше економічне життя.

Словом, жидівська проблема у нас загострюється. Ми далекі від гітлерівських метод поборювання жидів, однаково з етичних оглядів як теж здаючи собі справу з великої ваги жидівства в остаточній розвязці нашої державної справи. Жидівське питання не може бути у нас екзотикою і над його можливо корисною розвязкою повинні працювати завчасу наші провідні політичні уми. Але повинні зрозуміти і самі жиди значіння і вагу доброзичливих взаємин з нами і у свому власному інтересі над їх здійсненням чинно співпрацювати. Сьогодні ми є знову свідками протижидівських виступів польської молоді і у Львові і в корінній Польщі. Жидівська преса повна звісток про протижидівську акцію у Познанщині та б. Конгресівці. З такими методами боротьби, яких хапалися і деякі наші молоді люди по селах, ми ніколи не погоджувались і рішуче не погоджуємось. Але гадаємо, що той протижидівський вітер, що віє в усьому світі, повинен казати жидам шукати а не оминати звязку з українськими колами.

Д-р Степан Барап.

Кріза шкільництва.

Катастрофальний стан шкільництва в Польщі.

Підносилися нераз голоси, що шкільництво, особливо народне шкільництво в Польщі недомагає. Одначе необізнане ближче з тими справами громадянство не могло навіть припускати, що стан сучасного шкільництва в Польщі такий катастрофальний, як дійсно він є. Страшну й болючу правду відкрив зїзд представників 120 польських організацій і союзів виховних, освітніх і культурних та суспільних товариств, що їх скликала Головна Управа Союзу Польського Вчительства до Варшави на день 8. січня 1936. р.

„Заломилася загальність та одностайність школи — говорив заступник голови Союзу Польського Вчительства п. Новіцький. — Не тільки маємо *міліон дітей поза народньою школою*, але щонайменше й другий *міліон дітей марнується*, бо школи не можуть помістити учнів і діти не осягають ніякої користи з науки, що ведеться серед нечувано фатальних відносин. Великою трагедією учительства є те, що воно здає собі справу з безцільности своєї праці й безнадійности сучасного положення".

Другий референт п. Станислав Маховський виголосив реферат про „катастрофу загальної освіти в Польщі".

„Катастрофа ця є не тільки наслідком господарської кризи в останніх літах — говорив бесідник. — Вже від 1922. р. органи освітньої влади алярмували, що від 1928. р. зачнеться масовий наплив дітей до шкіл. І вже тоді обчислювано, що треба буде на будову нових шкільних будинків та на створення нових учительських етатів кругло *3 міліярди зол.* Одначе в тому напрямі не зроблено нічого та не приготовано навіть ніякого реального пляну, що почати з дітьми, як масово наплинуть до народніх шкіл".

„У 1928. р. шкільництво стояло найкраще, бо 97 прц. дітей у шкільному віці побирало науку в школах. Від того часу починається збільшений приплив дітвори (в 1929. р. — 262.000 дітей, в 1930. р. — 340.000, в 1931. р. — 348.000, в 1932 р. — 375.000), господарська кріза і редукції учительських етатів, годин навчання і т. д.

„Нині маємо в Польщі *5 і пів міліона* дітей у шкільному віці. Замісць одностайности шкіл маємо хаос *16 типів навчання в народніх школах*. Учитель перетяжений понад міру і бувають не

рідко випадки, що він учить поверх 200 дітей при половині законно приписаному числі годин навчання. Радіти треба, якщо учень за 7 літ скінчить 3 відділи. Навчання серед таких обставин сталося фікцією. До тогож учитель, не зважаючи на слабі поступи в науці внаслідок незавидних обставин, не має права задержати учня другий рік у класі. „Абсольвенти" народніх шкіл стають поворотними анальфабетами, що численно стверджено при поборі рекрута.

Номінально припадає *на одного вчителя в Польщі 75 дітей*, але в Англії тільки 35, у Баварії 32, у Болгарії 31, у Данії 30, в густо залюдненій Бельгії 26, у Швеції 25 дітей. Очевидно й успіхи навчання в тих державах без порівнання кращі! Досі істнував загальний шкільний обовязок і *шкільний примус*. Батьків, що не посилали своїх дітей до школи, карали. Але тепер істнує внутрішній обіжник, який *поручає не витягати консеквенцій з того закону*.

„Грізною аномалією є, що держава затрудняє біля 2.000 *безплатних практикантів*, які, сповнюючи всі обовязки етатових учителів, не побирають ніякої винагороди. Вони голодують, або живуть з жебрачих датків. Не дивуватися, що між 20. і 30. роком життя смертність між народним учительством більша, ніж при найбільше небезпечних званнях як впр. у летунстві чи в поліції.

„Обвинувачуємо всіх, що відповідальні за освіту, а не приготовили на час пляну ділання. *Зріст числа дітей привитано редукцією 4.500 учительських етатів — з 75.000 на 70.500.* До тогож в імя загально-державної буджетової рівноваги введено й дальші нові ощадности саме в освітній ділянці. *Буджет освіти впав з 16 на 14 прц. загальної буджетової суми.*

„Ситуація дуже грізна і тому не дивуватися, що тут і там говориться вже про опіку філянтропійних інституцій школами. Філянтропійні установи малиб виручити державу, — добродійність малаб заступити державну місію, а держава тільки підпомагала би..."

Бесідник звернувся з кінцевим апелем до всіх, щоби ратували шкільництво й освіту в Польщі.

Черговий референт, голова п. Коляньо, говорив про обставини істнування і праці учителя. Заявив зе основу вислів пок. марш. Пілсудського до учительства: „Ви маєте відроджувати людські душі", бесідник кличе, щоб це уможливлено учительству. Нині учитель переляканий з усіх сторін небезпеками, що чигають на нього, понижений, упосліджений, — стає байдужий до всього. Він підлягає надзорові всіх: інспектора, освітнього урядовця, старости, двора і т. д.

„Одна з найтяжчих змор, що висять над учителем — *це арт. 51. прагматики*, що дозволяє переносити учителя з місця на місце без подання причини. За останніх 8 літ на 75.000 учителів *перенесено 55.000!* Учитель, що ціле життя присвячує на те, щоб учити чужі діти, не має де ані за що виховувати власні діти!"

Після відчитання привітів (м. ін. від ген. Ридза-Смиглого і віцепремієра Квятковського) приступлено до дискусії, яка була дуже оживлена. На особливу увагу заслуговує промова письменника сен. Серошевського, який підніс, що *добробут учителя і доля школи залежні в першу чергу від хлібороба і від села.*

Посол Похмарський підніс, що негайно й необхідно треба щонайменше 15.000 учительських етатів, одначе буджетові трудноші не дозволяють на таку цифру; тому він буде старатися побільшити буджет на 2.000 учительських етатів.

Голова Союзу Польського Вчительства Коляньо, замикаючи зїзд, ствердив, що оправдуватися господарськими трудношами й буджетовими ощадностями в освітньому ділі годі, бо при добрій волі можна й тепер зробити багато.

Ухвалено низку резолюцій з ріжними домаганнями в ціли поправи відносин у польському шкільництві. Покищо ті резолюції і домагання можуть мати очевидно тільки платонічне значіння, бо нема ніяких реальних виглядів, щоб у передбаченому часі ситуація змінилася на краще в користь шкільництва в Польщі.

Коли так катастрофально виглядає справа з польським народнім шкільництвом, коли польське народнє вчительство переживає таку крізу, то можна собі уявити, в якому просто безвихідному положенні найшлося тепер українське шкільництво й беззахистне українське учительство в Польщі! Та до цієї наболілої справи ще вернемось.

І. Г.

За океаном.

СВЯТО В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В неділю 22. грудня вечером відбувся у Філядельфії у великій салі Товариства Горожан святочний концерт для вшанування ювилею Митрополита. Свято відкрив короткою промовою о. канцлер Олександер Пик, вказавши на життя Митрополита й відмітивши головні Його заслуги для Української Греко-Католицької Церкви й народу. Потім ішли продукції хору Українського Сиротинця під проводом Сестер Василіянок з Філядельфії. Гарно вийшли співи, декламації і вправи. Дуже гарно списалась орхестра проф. Павла Келичави. Дві маленькі доньки Келичави, Доротея і Елінор, відспівали вміло кілька пісень.

Опісля п. Антін Цурковський, головний рекордовий секретар „Провидіння", виголосив реферат про життя і труди Митрополита Шептицького. Промова була трохи довша, але така цікава, що всі слухали її з великим зацікавленням. Добре вийшли теж продукції катедрального хору під проводом п. Василя Коцюбинського. При кінці хор відспівав „Многая літа". Тоді вся публика встала з місць і співала торжественно разом з хором. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

На святі була несподіванка, а саме відомий литовський патріот і письменник п. Казіс Відікавскас відчитав привітну віршу в честь Митрополита Шептицького литовською мовою. По українськи зміст тої вірші переповів п. Антін Цурковський.

Друга несподіванка та, що після свята відспівала ще для зібраної публики кілька пісень українських та англійських відома співачка з американської сцени, п. Віра Нів, родом українка з Галичини, яка тепер співає у великому ресторані Аркадія у Філядельфії, а небаром їде до Фльориди й Каліфорнії. Вона заангажована до виступу у фільмовій опереті в Голивуд, Каліфорнія.

ЖУРНАЛ ДЛЯ СПРАВ ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВИ ПО АНГЛІЙСЬКИ.

До українсько-католицьких священиків у Злучених Державах розіслано оказове число журналу, присвяченого справам греко-католицької Церкви. Його назва: „Хризостом", а виходить він в англійській мові в місцевости Гренвіл, у горішній частині стейту Ню Йорк. Як редактор підписаний о. Іван Калок, як управитель Михайло Любас, як редактор спортового відділу Стефан Гілберт. Цілі,як написано в журналі на першій сторінці, такі: 1) Познайомити нашу молоду ґенерацію з нашими релігійними, історичними та культурними скарбами; 2) Познайомити з тим самим інших; 3) Пропаґувати ідеї св. Кирила й Методія для релігійної славянської культури; 4) Помогти злуці („ріюніон"), Випуск названий як 2-ий, за місяць листопад, обіймає 36 сторінок 4-ки і містить по черзі: календар східний і західний на листопад; передовицю: „Наші цілі й політика", статтю „Церкви на Закарпатській Руси" з численними образками, промову о. Теофіля Жатковича на американському краєвому Евхаристичному Конгресі в Клівленді, коротку біографію Преосв. Константина Богачевського, статтю про рідкі рукописи про орієнтальні церкви у ватиканській бібліотеці, замітки про літургію, статтю про Святих Східної Церкви (на початок про св. Михаїла), короткі вісти зі східних церков, замітки для родинного кружка, дитячий кутик, перегляд нових видань, спорт, відповіди на запити, гумор. Крім того є в журналі ріжні короткі замітки, перемішані із статтями.

Для вияснення становища каже редакція, що журнал не призначений для одної лише національности або обряду, але для всіх народностей і обрядів Східної Церкви. Треба признати, що в оказовім числі редакція достроїлася до гасла і подає льояльно статті так, як це в інтересі кожної групи, що визнає який-небудь східний обряд. Тому й український відділ вийшов зовсім поправно і симпатично.

ДВА ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОГРАФІЇ В ДІВОЧІЙ КОЛЕҐІЇ.

У Ню Йорку в дівочій „Гунтерс Каледж" у Бронксі є одна учителька українка (Ірина Бераньська) і кілька студенток. Завдяки їх зусиллям приладжено в „Товариськім Будинку" тої високої школи під опікою „Культурного Комітету" спеціяльний день української етнографії в середу 11. грудня. Міс Вінт, директорка колеґії, проголосила цю справу в цілій школі і тому фреквенція студенток та учительок була велика. Цілий день у середу наші студентки вияснювали відвідувачам українську етнографію. До помочі послужила вистава українських предметів, розложених та порозвішуваних по цілій салі. Була це досить богата збірка від Союзу Українок та приватних осіб. Відвідувачі так зацікавилися справою, що настирливо домагалися ще пояснення народніх обрядів. І тоді наші студентки мали нагоду до попису. Марія Шуст давала лекції з історії й теперішности, Розалія Олексин демонструвала танці, а Леся Ліктей та Марія Маринюк причинилися зі співом. На ділі всі четверо творили наборзі хор, щоб відспівати характеристичні народні мельодії. До мельодій додали ще весільний обряд, яким зацікавилася дуже живо молода публика. Наслідок був такий, що виставу продовжено ще на цілий день у четвер, коли прийшла черга на українські різдвяні та великодні обряди і співи. Чотири студентки працювали з справжньою козацькою витревалістю і їм треба завдячити, що ця вистава і лекції принесли надсподівані успіхи. Четвер закінчився ще викладом про українську літературу та читанням поезій з „Кобзаря".

З польської преси.

„Львовскі Дзеннік Народови" і „Век Нови".

„Львовскі Дзеннік Народови" повідомляє про зібрання польських народовців 19. І., на якому різні промовці дали „вислів справжнім настроям польської суспільности Львова й Східної Малопольщі" щодо польщини нашої області. Виявилося, що в цій суспільності помимо стількох переживань не погасли вогні патріотизму, що немa мови про те, щоби можна було заключити якісь „угоди" без її волі й згоди".

Начеб реляції ендецького органу, „Век Нови" з 23. І. помістив передову статтю, що правдоподібно здистансує навіть ендеків своїм патріотичним вогнем та рівнобіжно висотою своєї „культури".

В очах „Веку Нового" нічого не змінилось по боці українців. Все, що було досі, це „ще не чини, що їх домагається навіть розмірмна „Ґазета Польска"; це все ще не є ця ґранітна підстава, на якій можна і варто будувати історичну концепцію; це все ще не вистарчає, щоби збудити довіря в польському громадянстві та переконати його, що „новий приятель не є вовком, який прибрав овечу шкіру та й досить недбало, бо не позашивавши всіх „вентиляторів".

Обмежуємось до того одного уступу, бо і він достаточно характеризує цілу статтю. А наш внішній коментар до неї дуже короткий — „Горбатого могила не направить".

ПОВНА СТИҐМАТИЗАЦІЯ.

ПОВОРОТ НАСТІ ВОЛОШИН ДО ЛЬВОВА.

Перед кількома днями стиґматичка Наста Волошин вернулась з Млинів, пов. Яворів до Львова, де перебуває в монастирі СС. Василіянок під опікою черниць. В останньому часі появились у Насті вже рани на чолі. Крім того Настя каже, що має теж рани на серці у формі терневого вінка, а серце пробите мечем і списом. З усіх ран — на руках, на ногах, лівій груди і на чолі спливає багато крови. Ствержено, що Настя терпить великі муки, коли воду по митті її рук і тіла зливають до загального зливу. Коли ж воду виливають до городу, або на інше чисте місце, Настя не відчуває мук. Друге дивне явище стверджено в господаря в Млинах, у якого перебувала Настя. І так виявилось, що шиби в помешканні господаря у Млинах опалізують, на шибах видніють якісь постаті, між якими виразно видне постать Матери Божої. Це явище пояснюють променюванням душі стиґматички.

Справою Насті Волошин цікавиться дуже Митрополит Кир Андрей, якому складають постійно про її стан вичерпуючі звіти.

Перед кількома днями львівський вірменський архиепископ Теодорович відбув довшу розмову з о. проф. д-ром Г. Костельником на тему стиґматизації Насті Волошин. Архиепископ Теодорович студіював спеціяльно справу відомої німецької стиґматички Тереси Нойман з Коннерсрайту і написав розвідку у справі Тереси. Вчені тісно вяжуть стиґматичні явища Насті Волошин з явищами німецької стиґматички Тереси Нойман. Цікаве теж, що багато стиґматичних явищ Насті Волошин тісно вяжеться з гр.-кат. святами.

Настя оповідає теж цікаві подробиці з мандрівки своєї душі по далеких краях, нпр. по Соловках, Сибірі, Америці, Франції та інших краях, де живуть українці або українські еміґранти.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Велика перемога італійців.

ПЕРЕМОГА ҐЕН. ҐРАЦІЯНІЯ. — РАС ДЕСТА РОЗБИТИЙ.

РИМ, 22. 1. ПАТ. Комунікат ч. 101. Маршал Бадольо повідомляє: Армію раса Дести, розбиту в околицях Ганале Дорія, далі переслідують наші відділи. Кольони армії ген. Ґраціяні ввійшли до провінції Галля Борана і 18. ц. м. зайняли місцевість Фільту, що лежить 230 км. від Дольо. Опір відділів противника зломаний. Наступ іде далі. Здовж караванних шляхів стрічають наші війська численні ґрупи абісинських дезертирів. Вони в жалюгіднім положенні. Благають води й харчів та піддаються. Це свідчить про те, що служба прохарчування в абісинців у повній дезорганізації. Одночасно здовж Дауа Парма й Вебі Ґестро наші відділи йдуть швидко вперед та очищують зайняті території.

На північнім еритрейськім фронті йде жива акція летунства, артилерії та стежних відділів на відтинку від Макале до ріки Такасе

ІТАЛІЙЦІ БЕЗ СТРАХУ МОЖУТЬ ІТИ ВПЕРЕД.

РИМ, ПАТ. „Газетта дель Пополо" обговорює наслідки перемоги ґен. Ґраціянія над расом Дестою. Часопис каже, що здобуття Фільту має велике стратеґічне значіння. Ця місцевість віддалена всього 100 км. від Неґеллі, осередку постачання.

Ґен. Ґраціяні зайняв тепер дуже догідне місце, бо його позиції панують над важним шляхом караван і над дорогами, куди схоче машерувати рас Деста.

В останніх боях брав участь дедзак Беене Мерет, що зайняв центральні позиції між силами раса Насібу на лівому абісинському крилі й силами раса Дести — на правому.

Дедзак Беене Мерет, що осторожно пішов вперед здовж Ганале Дорія й Вебі Ґестро, мав завдання затакувати італійські війська з правого боку й увійти до італ. Сомалі. Нині війська дедзака розгромили й розбили.

Преса надіється, що ген. Ґраціяні вповні використає свою велику перемогу й після розбиття раса Дести й дедзака, зміряється з расом Насібу під Горагай.

Донедавна відношення сил було як 3:1, сьогодні можна говорити про відношення 1:1. Ґен. Ґраціяні може без остраху йти вперед у напрямі Оґадену й не боятися загрози на лівому крилі. Може теж рахувати на поміч сомалійських султанів, що заявили свою льояльність супроти Італії. З другого боку, неґус не всилі вислати расові Десті підмоги, бо недалеко Аліс-Абеби є всього 30 тисяч війська.

ВИБУХ В АБІСИНСЬКІМ СКЛАДІ МУНІЦІЇ.

КАЇРО, 22. 1. ПАТ. Щойно тепер наспіли тут вістки, що під Горагаї, між Гаррарoм і Джіджіґою, прийшло до вибуху у складі муніції. Жертвою вибуху впало яких 50 убитих і ранених. Абісинська влада вдержувала цей випадок у строгій тайні.

ЮМІЛЛЕР.

ПРОТЕКЦІЯ.

Знеохочений вернувся Андре із міністерства, де його заходи не вдались. Там йому сказали, що вільна посада залежить виключно від міністра і що ніяких прохань не приймають. А для нього це було дуже відповідне місце. Стати директором шпиталю, де директором був уже довгі роки його дідо замісць працювати у нужденній провінціяльній дірі на приватній практиці! Йому було би так приємно мешкати в старім родиннім домі і сидіти у великій бібліотеці, дивлячись крізь її великі вікна на чудову зелень саду. Він був огірчений і ходив нервово по кімнаті.

Механічно взяв книжку з довгих полиць, перекидав листки, поставив її на місце і взяв іншу. Були це старі медичні книжки з дідової бібліотеки, солідно оправлені, дуже невигідні; ось узяв одну з них, а вона зачепила своїм тягарем за інші і не можна було втримати цілий ряд, що розсипався. З одної із них випав якийсь звій паперів, оправлений у ясно-золоту шкіру із золоченими берегами.

Адже це не медичний твір... Якісь ліричні поезії з 80-их років минулого століття. Зверха якась присвята, виведена чистеньким, трохи дитячим письмом:

„Мому дорогому приятелеві, що врятував мені життя, до смерти зобовязана Іфіґенія Ґотіє".

Ах, так, мав цей старий гарні і багаті пацієнтки, але минулося! Поклав том на полицю, сів безсило за бюрко, запалив папіроску і почав перекидати машинально часописи. У голові сиділа злісливо думка про міністра, що рішав про посаду. І що за чудернацькі імена вибирають нераз батьки для своїх дітей! „Іфіґенія". І як вона ніжно написала цю присвяту... Цікаво, яку недугу вона мала. Ґотіє, Ґотіє! Адже його міністер теж так називався! І бувають-же різні випадки. Але ким могла бути ця Іфіґенія? Цікаво чи вона живе ще досі...

Андре заглянув, яка дата. 1884. рік. Гого! Ця молода жінка мусіла бути сьогодні вже старою дамою. Може є якась рада, якась нитка... Подзвонив телефонічно до одного знайомого журналіста і довідався, що мама міністра зветься Іфіґенія. Після цього спитав він телефонічно цю даму, чи внук славного професора може скласти візиту пані Ґотіє в одній особистій справі.

Відповідь була прихильна і він у радісному настрою вибрався туди на другий день.

Гарна, сива жінка приглядалась йому цікаво. Прочитала ще раз півголосом його прізвище і при цьому легка, якби дуже далека усмішка осяла таємним блиском її обличча. Відповівши на привіт головою, вона спитала:

— Чи ви є той молодий Андре? Чому ви не носите такої самої темної, гарної бороди, яку носив ваш дідо?

— Мені здається, що тепер ніхто не носить уже бороди.

Він повів рукою по своєму густому волоссю і мимохіть зупинив її на свому голеному обличчю. Дама всміхнулась:

— Я тільки так собі пригадала...І подумала, що це була колись гарна мода. Щож, маєте рацію... тепер її нема. Чим можу собі пояснити вашу гостину?

— Я приходжу до вас, пані добродійко, з великою просьбою. Я чував про вашу дружбу з моїм дідом... Знаю навіть, що ви присвятили йому одну свою книжечку. Чи не могли би ви допомогти мені, щоб я дістав посаду директора у шпиталі, названім у честь мого діда? Усе залежить від рішення пана міністра Ґотіє — вашого сина. Я маю всі дані на це місце... добру освіту, студії, із запалом працював би... якби ви сказали одно слово...

— Отже ця мала книжечка ще істнує? У тій самій кімнаті ми вже раз розмовляли про неї з вашим батьком. Він пригадав мені, якто ваш дідо врятував мене з тяжкої недуги. Він був тоді молодим архітектом і хотів дістати працю при світовій виставі, а мій покійний чоловік як посол мав вплив тоді. Я ніколи не використовувала становища свого чоловіка, щоб просити за кимсь, робити протекцію, але зробила цей єдиний раз виняток. І можу бути горда, що тим причинилась до слави вашого батька.

— Отже і мій батько був у вас у такій справі? Дивне, що він ніколи не згадував мені про це. Чи його вислав до вас мій дідо, чи може ця ідея прийшла йому під впливом книжечки?

Дама знову легенько всміхнулась і сказала:

— Сумніваюсь, чи ваш дідо міг би його до мене вислати. Але тепер вернімся до вашої особи... Чи ви все ще мешкаєте в цьому великому старому домі з вікнами на сад? Бачу його так, немов би була там учора.

— Так, мешкаю там тепер сам і радо залишився би в ньому.

— Коли ви вже до мене прийшли, то мушу відступити від своєї засади. Гадаю, що мій син мені не відмовить.

Андре вернувся додому бадьорий, що так легко переборов усі труднощі. Справа була, немов виграна... А все завдяки його дипльоматії та красномовству. Як чемно розмовляла з ним ця старенька жінка! А яка в неї память! І як давно переплутались ці нитки! Тільки його батькові та йому вона обіцяла допомогти! Як гарно мусіла виглядати ця старенька Іфіґенія 50 літ тому. І як смішно подумати, що його старенький дідо теж мусів колись бути закоханий! Зовсім звичайна історія лікаря та гарної пацієнтки!

І думав далі:

...Такий то був вік ці 80-ті роки минулого століття... А йому і на думку ніколи не впало, що таке могло діятись у його рідні.

Аж тепер прокинулась у ньому цікавість. Дідо робив різні записки, вів навіть щоденник із замітками про своїх пацієнтів. Почав шукати по всій бібліотеці, вилазив багато разів на драбину, заглядав з електричною лямпою до всіх закутків, поки не найшов щоденника.

Увесь спітнілий і запорошений сів на фотелі і відшукав прізвище та дату:

11. жовтня 1884. Іфіґенія Ґотіє, зовсім неможлива. Хоче покинути чоловіка і дитину, щоб залишитись при мені. Я вигнав її і сказав, що відтепер може лікуватись тільки в мого асистента".

Перекл. *в. г.*

Зріст злочинности у Польщі.

ПРОМОВА МІН. РАЧКЕВИЧА.

ВАРШАВА, 22. 1. ПАТ. Вчора відбулося засідання соймової буджетової комісії, на якому міністер внутрішніх справ виголосив довшу промову. Прелімінар буджету передбачує видатки міністерства внутрішніх справ на 1936/37 в сумі 191.650.000; минулого року видатки сягали 196.868.000. Таким чином обнижено видатки на 5.218.000 зол., себто 2,6 відсотків буджету. Доходи міністерства внутрішніх справ не відограють більшої ролі, бо сягають ледви 8,3 відсот. видатків і вже не збільшаться. Опісля міністер широко обговорив завдання міністерства внутрішніх справ, яке: 1) сильнує безпеки і публичного ладу у державі, 2) стежить за виконанням законів і адміністраційних розпорядків та 3) виконує нагляд над територіяльною самоуправою і кермує харчевою та будівельною політикою у державі.

Міністер ствердив, що безпека у державі минулого року погіршилась. Одночасно зросли кримінальні проступки, головно грабежі, а далі злочини державної зради. На стан безпеки матиме вплив теж звільнення з вязниць кільканацять тисяч осіб на основі амнестійного закону. Збільшилось теж число заворушень і спротивів проти влади та нарушення публичного ладу. Збільшились теж збірні виступи проти влади, нелегальні збори і сходини та поширення нелегальних видань. Такий стан є до деякої міри наслідком постійної і послідовної діяльности деяких політичних організацій, які викликують заворушення і розгнуздують найнижчі людські інстинкти, щоби здобути політичну владу у краю. Під деяким оглядом зросла теж діяльність протидержавних і терористичних організацій. Влада безпеки мусіла збільшити чуйність тому, що протидержавні організації намагаються зорганізувати масові виступи, головно на просторі східних воєвідств. Зріст злочинности є сумним явищем і тісно вяжеться з тяжкою господарською скрутою.

По промові мін. Рачкевича пос. Здзіслав Стронський зреферував буджет міністерства внутрішніх справ. Референт підкреслив, що понад 25 міліонів призначено на воєвідства і старостства, 93 міліони на державну поліцію, 37 міліонів на КОП, 6 міліонів на диспозиційний фонд і т. д. Референт згадав, що поліційний корпус складається з 774 старшин, 28.592 постерункових, 291 урядовців і 653 службовців.

ЗА ЗМІНУ ПОЛІТИКИ СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

У дискусії промовляло понад 20 послів. Від Української Парляментарної Репрезентації промовляв двічі **пос. Володимир Целевич.** Хід думок промови пос. Целевича такий: Нормалізація польсько-українських взаємин вимагає зміни поведінки адміністраційної влади супроти українців без огляду на те, чи це буде Волинь чи Лемківщина. При цій нагоді пос. Целевич закинув послам групи П. Певного, що вони не зорганізували українського життя на Волині, де тому ширяться секти, безбожництво, бандитизм і комунізм. Навпаки в усіх ділянках життя на Волині видно занепад. Промовець згадав, що поліційні репресії не припинять комуністичної агітації. Комунізм можуть знищити самі українці, але треба дати змогу українському населенню на Волині зорганізуватись на зразок українців Галичини і допустити на Волинь діяльність українських товариств з Галичини, де комунізм знищено. Зажадав, щоб уряд нарешті передав Народний Дім у Львові в українські руки і спинив маєткову руїну тієї великої установи, яка опинилась над берегом пропасти в руках москвофільського комісаря. Пос. В. Целевич висунув теж цілу низку домагань. Звернув увагу, що є дуже мало українців-урядовців. Все те недобитки еще з перед війни і до того працюють у корінній Польщі, далеко від своїх. Ці урядовці зовсім не авансують. Українська молодь взагалі не має доступу до урядів. Це мусить змінитись. Те саме діється у самоурядах.

Концентраційний табор у Березі Картуській слід зліквідувати, а карання залишити судам. Політична розвідка дається надто в знаки українцям. Це мусить змінитись. Звернув увагу, що нижча адміністраційна влада куди гірше ставиться до українського громадянства, ніж вища влада. Польська суспільність під впливом ендеків ставиться вороже до нормалізації польсько-українських взаємин. Польська влада і польська суспільність замало виявляє ініціятиви у справі нормалізації цих взаємин. Найкращим прикладом цього є кпини польської преси з нагоди виступу промовця при буджеті міністерства військових справ.

Пос. Тимошенко (з групи Певного) накинувся на пос. Целевича і закинув, що віцемаршал В. Мудрий у 1929 р. витав у Львові з іншими українськими послами у Галичині ком. Скрипника, який був найбільшим катом України.

Пос. В. Целевич дав належну відправу пос. Тимошенкові за його брехливі напади. Заявив, що віцемаршал В. Мудрий ніколи не витав ком. Скрипника у Львові, зате стояв на чолі протибольшевицької акції і був головою комітету допомоги голодуючим на Совітській Україні.

Свята 22. січня.

„МОЛОДА ГРОМАДА"

У черзі заповіджених свят 22-го січня, перша виступила зі своїм вечором „Молода Громада". У вівторок 21. ц. м., у салі „Української Бесіди" зібрались в пів до 7-ої год. вечором члени „Молодої Громади", яких привитав голова Т-ва *інж. Ю. Шепарович*, після чого коротку промову виголосив *інж. Андрій Мельник*, колишній високий український старшина у тих історичних роках. Промова інж. Мельника відзначалась добрим тоном та закінчилась покликом до праці, що не змарнувалоб придбаної історичної традиції.

Після перерви для ширшого гурту громадян відбувся у тій самій салі вечір-академія з цінною концертовою програмою. Суттєвою точкою програми був короткий реферат *ред. Михайла Матчака*, в якому промовець пригадав найцікавіші моменти історичних подій 22. січня 1918 р. і 22. січня 1919. року, вказав на покутуючий ще тоді партикуляризм і звернув увагу на виховне значіння національної традиції. Хор „Сурма" під орудою п. І. Охримовича відспівав дві пісні: Людкевича—Бабяка „Присягу" та Леонтовича „Ледолом". *Ред. Роман Купчинський* відчитав вірш Невестюка „Свято злуки". Національним гимном закінчився той милий вечір, що робив дуже культурне враження та віддавав поклін великій Ідеї 22. січня.

Товариська гутірка вібраних гостей протягалась до пізньої ночі.

РАБІНИ М. ЛЬВОВА У МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

У середу 22 ц. м. зявилися в митрополичій палаті рабіни м. Львова, д-р Леві Фрайнд і д-р Єшескіль Левін. В 12 годині вполудне приняв їх митрополит у своїй палаті. Рабіни в імені жидівського населення зложили в гебрайській мові побажання. Митрополит відповів їм по гебрайськи, після чого йшла довша гутірка.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

В пятницю 24 ц. м. відбудеться засідання сойму. На денному порядку перше читання проектів законів, а саме про прагматику та платню самоврядних службовців. Сойм вибере комісію, яка займеться випрацюванням тих проектів.

ВБИВСТВО ЯПОНСЬКОГО ПОЛІЦІЙНОГО СЛУЖБОВЦЯ.

ТОКІО, 22. 1. ПАТ. Японський кружляк „Юбарі" дістав приказ відплисти з Амой до Сватав, де вчора вбили одного службовця японської поліції.

ВИБОРИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 22. 1. ПАТ. Оголосили тут цісарський розпорядок, який проголошує речинець виборів до парляменту на день 20 лютого ц. р.

КОРОЛЬ ЕДВАРД VIII ОБІЦЯВ ОЖЕНИТИСЯ.

В колах близьких до королівського двора кажуть, що король Юрій V день перед смертю просив свого сина наслідника престола, щоби приобіцяв йому, що вжениться ще цього року.

ДИМІСІЯ УРЯДУ В ЄГИПТІ.

КАЇРО, 22. 1. ПАТ. Уряд подався до димісії. Король поручив створити коаліційний кабінет провідникові нац. партії „Вафд" Нагасові Паші.

Проти совітсько-югословянського порозуміння.

БУКАРЕШТ, 22. 1. ПАТ. Щоденник „Куревтуль" обширно обговорює політичну ситуацію в Югославії з точки бачення нормалізації взаємин зі Совітами. Навязуючи до викритих недавно комуністичних змов, щоденник твердить, що згідно з інформаціями, які має, у провідних колах Югославії число противників нормалізації взаємин зі Совітами постійно зростає. Це спричинює те, що справу постійно відкладають.

Британська відповідь на домагання єгипетських вафдистів.

КАЇРО, 22. 1. ПАТ. Англійський уряд у відповіді Нагасові Паші мабуть підкреслює, що хоче негайно зачати переговори з коаліційним урядом, щоб вирішити питання щодо Судану та питання військового англо-египетського союзу. Сер Міль Лямпсон повідомив також Нагаса Пашу, що зірвання теперішніх переговорів спричинилоб повну ревізію британської політики щодо Єгипту. Британія хоче договору з усіма партіями, не тільки з партією Вафд. У висліді тієї розмови відбулись збори національного фронту, де застановлялись над створенням коаліційного уряду згідно з британським бажанням. Пополудні король приняв премієра Нессіма Пашу. Загально здогадуються, що король заявляється за димісією Нессіма Паші в користь нового уряду, що підпише договір з Великою Британією.

—o—

Жиди відновлюють світову агітацію проти наців.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. (Вл. кор.) Рада Синагог Америки видала вчора апель до „моральних сил світа" із взивом до оборони релігійних меншин у Німеччині. У зазиві сказано, що жиди в Німеччині дуже упослідженi, а це потягає за собою руїнні наслідки. „Через те загрожена західна воля і західна культура... Ніяка держава не може бути свобідна, коли в ній меншість позбавлена цілковитої рівности перед правом... Ми не просимо ласки, а домагаємося людського права" — сказано в апелю, який кінчиться закликом до „совісти християнства".

Сніг засипав 80 людей.

ТОКІО, 22. 1. ПАТ. На залізничій лінії Тоуруга—Нігета снігова лявіна засипала 80 робітників. Чотирьох робітників згинуло на місці. Доля кільканацятьох засипаних іще невідома.

АРЕШТУВАННЯ В АВСТРІЇ ЗА ЛЕТЮЧКИ.

БЕРЛІН, 22. 1. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Відня, що в місті Егенберг біля Грацу арештували 60 нац. соціялістів. Арештування є в звязку з масовим поширюванням нац. соціялістичних летючок.

—o—

МОБІЛІЗАЦІЯ З ПРИВОДУ СТРАЙКУ.

АТЕНИ, 22. 1. ПАТ. Уряд приготовив мобілізаційні зарядження на випадок евентуального страйку почт, телеграфів і телефонів.

Дня 21. січня ц. р. в год. 15-ій упокоїлась в Бозі по коротких і тяжких терпіннях в Загальній Лічниці в Перемишлі

Теодора з Леськів Ьорисова

жінка купця

проживши 27 трудолюбивих літ.

Похорони відбулися 22-го ц. м. в год. 2.30 пополудні з дому жалоби при вул. Гродзькій ч. 13.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ відправиться 23-го ц. м. в год. 8-ій рано в катедральній церкві гр.-кат. обр. в Перемишлі.

Муж, діти, батьки, родина.

ЯК ПРОГОЛОСИЛИ НОВОГО КОРОЛЯ В АНГЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 22. 1. ПАТ. Нині в годині 10 рано прилюдно проголосили королем Едварда VIII. князя Валії. Це традиційне свято відбулося у старовинному рундуку палати св. Якова. На площі перед палатою були відділи війська, а сусідні вулиці щільно заповнила публика. На хвилину перед год. 10-ою на бальконі рундука ввійшли в гарних традиційних одягах чотири окличники, попереду них ішов князь Норфольку, який є маршалом родової аристократії в Англії. За ними ступали 4 сурмачі та 10 членів спеціяльної цивільної гвардії.

Сурмачі уставлені по обох боках окличників відіграли гейнал, сповіщуючи, що відбудеться відчитання проклямації. Головний з окличників секретар капітули „Ордеру Підвязки" Джеральд Вульстон розвинув пергамін і голосно відчитав традиційну формулу про проголошення Едварда VIII з Божої ласки королем Великої Британії, Ірляндії і доміній поза морями, королем-оборонцем віри і цісарем Індії.

Коли стали відчитувати проклямацію, годинник на вежі палати св. Якова став бити 10-ту годину. В цій же хвилині з батерії гармат, уставленої на одному з палатних подвір, роздалися почесні сальви в честь нового короля. Віддали 62 вистріли, а саме 41 вистрілів на кожний рік життя нового короля та 21 вистрілів як почесну сальву у честь короля.

Після відчитання проклямації сурмачі відтрубіли гейнал, а окличники зійшли з бальконy та всіли до спеціяльно приготованих гарних карит. Попереду їхав відділ королівської гвардії, окличники та їх почот у чотирьох каритах переїхали вулицями Льондону, щоби повторити проклямацію ще в трьох інших місцях, а саме: біля скверу Чейрінг Крос, перед найвищим судом, опісля в Сіті, на площі перед біржею.

Король Едвард VIII весь час стояв в одному з великих вікон палати св. Якова і слідкував з зацікавленням за ходом свята.

ЖАЛОБА В АБІСИНІЇ.

АДІС-АБЕБА, 22. 1. ПАТ. З приводу смерти англ. короля Юрія V, проголосили на абісинському дворі 8-денну жалобу. На всіх прилюдних будинках вивісили прапори спущені до половини щогли.

НОВИНКИ.

— **Косметичний Інститут „ЕВА", Львів, ул. Листопада ч. 32, II. п.** Відмолоджує і поправляє найбільше знищені цери та виконує всі косметичні заходи для Пань і Панів. Ціни поміркованні. Значні знижки в абонаментах і для П. Т. Студенток і Студентів. На складі пудри і креми. 2—20

— **Машини до писання і до шиття** всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, трепизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 8—115

— **Одинока українська гарбарня і** красильня футер Перзіяна, Львів 21, Скнилівок, тел. 108-65 виконує всі роботи першорядно, скоро і дешево. Для вигоди П. Т. клієнтелі уладжено бюро приняття в робітні футер Е. Говиковича, Львів, Домініканська 4. 5-12

— **Кравецька робітня І. Клюка, Кльоновича 3,** виконує гарні мужеські гардероби по дешевих цінах. 7—10

— **Найсмачніші і найдешевші вудженини** поручає Центросоюз. Крамниці: 1) **Ринок 2,** 2) **Личаківська 50,** 3) **На Байках ріг Глубокої,** 4) **Жовківська 175.** 23-25

— **Цьогорічний карнавал розпочинається Великими Вечерницями Медиків 25. I.** у салях Касина Почтовців, вул. Японська ч. 9. Запрошення дістати можна в книгарні Н.Т.Ш. в днях 24 і 25 січня в годинах від 15—18.

— **Виповнюючи гасло „свій до свого", помагаєте „Рідній Школі".** При готівкових закупах домагайтесь провірних бльочків „Р. Ш.". Видають їх у Львові такі фірми: Девоцьоналії: 1. Дім торг. пром. „Достава, Ринок 43, I., склеп: Руська 20. Порцеляна і скло: 2. „Кераміка" веде Олекса Ониcько, Галицька 5 в подвірю. Склярська робітня, рами і оправа образів: 3. В. Стельмах, Коперника 22. Ортопедичне і бандажове заведення: 4. Іван Угрин, Вірменська 15. Листовий і пляшковий ляк і кредки: 5. „Етан" Я. і М. Головчак, Війтівська 4. Гуртівні: кооп. „Рідна Школа" і Союзний Базар. Штучні погної для цвітів: 6. Волод. Блаженко і Максим Маліш, Цвітова 14, Замарстинів. Печиво: 7. Мойсей Сениця, будка в Ринку напроти „Просвіти". Споживча гуртівня: 8. Українська Гуртівня, Бляхарська 14. Харчівні: 9. Дмитро Дружбяк, Ринок 40. 10. „Вітаміна", Костюшка 3. Фризієрські заведення: 11. Теодор Кутковський, Сикстуська 14. 12. Андрій Кузик, Гродзіцьких 4. Кравецькі робітні: 13. Гриць Клюк, Академічна 14, I. офіцини. 14. Василь Хомин, Домініканська 11. Цукрово-овочева крамниця: 15. „Амата", Личаківська 19. Склади взуття і шевські робітні: 16. Олександер Беряк, Руська 18. 17. „Комета", Фльоріян Півтонок, Личаківська 11. 18. „Арс", Теодор Мирош, Зибликевича 4. 19. Іван Фостяк, Софії 25. 20. Володимир Качмарський, Льва Сапіги 57. Полагоджуйте свої закупи у згаданих фірмах, а поможете „Рідній Школі". Сподіваємося, що всі українці, які закуповують у Львові, використають ці наші пояснення. — **Повітовий Союз Кружків Р. Ш. у Львові.**

— **Безробітні!** Прохаємо українських безробітних інтелігентів-фахівців, мужчин і жінок (абсольвентів вис. техн. шкіл чи фах. абіт. курсів усіх родів), ремісників майстрів-фахівців і учителів (льок) та учит. кандидатів народніх і середніх шкіл **зголошуватися письменно в референтурі середніх шкіл Рідної Школи у Львові** (Сикстуська ч. 46). В зголошенні слід зазначити крім імени і назвища рід студій, ев. перебуту службу, адресу та залучити короткий опис життя.

— **Управа Львівських Телефонів** пригадує про речинець замкнення періоду безплатного приймання нових абонентів, що кінчиться з днем 14. лютого ц. р. Водночас Управа звертає увагу, що доцільним булоб скоріше робити замовлення, бо в останніх днях з причини великої кількости зголошень нараз, годі буде скоро перевести інсталяцію апарату.

— **Новий французький консуль у Львові.** У Львові почав урядувати новопризначений французький консуль **Анрі Бількок,** на місце попереднього Пилипа Мегре, якого приділили до амбасади в Ню Йорку. П. Анрі Бількок був досі консулем у Братиславі, де не були йому чужі словянські справи. Це людина молода, енергійна, з усіми найкращими рисами французької вдачі, товариська, з гострим обсерваційним хистом, що дає йому змогу легко орієнтуватись у чужому середовищі та загальних проблемах.

— **Амнестіоновано коло 17.000 вязнів.** Із звітів, надісланих прокуратурами всіх окружних судів міністерству справедливости, показалося, що число вязнів, звільнених на основі амнестії, не перевищить 17.000 осіб. Причинилася до цього принята соймом поправка про вилучення від амнестії вязнів рецидивістів, наслідком чого передбачуване число 30.000 осіб зменшилося майже на половину.

— **Звишка цін на терте дерево.** В останніх часах зазначилася велика звишка цін на терте дерево, що доходить до 75 проц. Недавно ще плачено 70 зол. за кубічний метер тертого дерева, а тепер треба платити 130 зол. Наслідком того столярі не в силі докупитися деревного матеріялу і тому подорожіли меблі. Найбільше відчувається недостача соснового дерева першої і другої якости.

— **Ще у справі телефонів.** В звязку з недалеким замкненням речинця безплатної інсталяції телефонів у Львові (14 лютого ц. р.) довідуємося, що нових абонентів зголосилося дотепер понад 1.600. Багато з них вписалося на тарифу „А" (оплата 13 зол.), беручи під увагу, що ця тарифа калькулюється ще при 165 розмовах у місяць. Повище 165 розмов, калькулюється вже тарифа „Б" (20 зол. в місяць). З другого боку слід зазначити, що в тарифі „А" понадконтингентові розмови рахуються по 8 сот., підчас коли в тар. „Б" коштують вони по 6 сот. за розмову.

— **Туберкульоза в Тернопільщині.** Статистика про знищення, які роблять сухоти на терені тернопільського воєвідства, дає сумний образ. В однім тільки тижні місяця листопада м. р. на 46 випадків сухіт занотовано велику скількість випадків смерти від цієї недуги, бо 46. В наступному тижні на 9 випадків 6 було смертних, у дальшому тижні на 12 зголошених 8 випадків смерти. Крайна пора розпочати широку санітарну акцію пляново́ї боротьби з тією грізною недугою.

— **Громадські шкідники.** У громаді Гаврилівка пов. Надвірна переведено люстрацію громадської господарки і викрито грошеві зловживання, що сягають суми поверх 5 тисяч зол. Участь у зловживаннях брали війт Іван Соломка, заступник війта Іван Паньчук, касієр Іван Андрусяк і писар Іван Пилипяк. Усіх припинено в урядуванні, а справою занялася прокуратура.

— **Самогубство.** На сходах камениці при вул. Хорущини ч. 7 застрілився Мих. Ферендович, візний спортового клюбу „Погонь". Ратункове поготівля відставило його в безнадійному стані до шпиталю.

— **Заболотівські скандали.** Перед коломийським судом розпочався процес проти урядовців міського самоврядування в Заболотові пов. Снятин, касієра Л. Рубіна, секретаря Ляховича оглядача худоби Волощука і шістьох стражників. Акт обвинувачення розкриває справжнє багно лайдацтв, яких вони допускалися в роках 1930—4. До розправи покликано кількадесять свідків.

— **Краєва хроніка.** В Ходорові шириться пошесть коростн. — На ріці Пруті під Тулуковом заломився лід під 16-літним учнем Мих. Мокриком. За годину витягнули його з води, але він умер від параліжу серця. — В Млиниськах пов. Жидачів викрили тайну горільню. Поліція сконфіскувала приладдя і засоби самогонки. — Автобус, що їхав з Тернополя до Заліщик наїхав на Волод. Козака і тяжко його поранив. Опісля автобус впав на дім Ротбера в Копичинцях та ушкодив мури. — На залізничих шинах між Красним і Ожидовом знайшли трупа невідомого мужчини, якому колеса відтяли голову й обі ноги. — На румунській стації Гіка Вода стягнули з даху вагону львівського шофера Д. Грикая, що пробував тим способом переїхати зі Львова до Чернівець.

— **З Польщі.** Городське староство у Варшаві засудило на 50 зол. гривни Лаю Гробвінгер, що будучи анальфабеткою, вела тайну жіночу школу. — У скляній гуті „Таргувек" у Варшаві вибухли хемікалії, при чому ранило дві робітниці. — У Вильні пропала без сліду 20-літна Йосифа Нежай, яку хтось запросив до авта і кудись вивіз.

— **Часописи в Югославії.** У всіх містах Югославії виходить 330 тижневиків і 42 щоденники. В Загребі появляється 50 тижневиків і 10 щоденників, у Білгороді 74 тижневики і 8 щоденників у Любляні 5 щоденників. В українській мові виходить тільки два часописи у Пішкоревцах біля Дякова: тижневик „Руски Новини" і двотижневик „Рідне Слово". Перший з них редагований у бачванському діялекті.

— **Ріжні вістки.** В Одесі арештували большевики апостольського вікарія, епископа Фрісона, що був назначений для тарґспільської дієцезії. — В Букарешті викінчено будову королівської палати і віддано в розпорядження короля Кароля II. — У Санта Круз на Тенерифі напала юрба на команду поліції й вбила одного поліциста, а чотирьох ранили. — В Ясах ограблено в білий день ювилерський склеп на 26 тисяч зол.

— **Цікавий показ.** У льокалі корабельних ліній „Гдиня-Америка" у Варшаві відбувся у присутности численно зібраних представників столичної преси спеціяльний показ фільми з першої подорожі нового трансатлянтійського корабля „Пілсудський" до Америки. Ця фільма, що має багато цікавих знимок зображує життя на кораблі, з багатою обстановою та показує чудове приняття у Новім Йорку офіціяльними колами й американською польонією. Її висвітлювали на руховий апаратурі Філіпса.

— **Жіночі недуги.** Творці клясичних підручників, що обговорюють жіночі недуги, підкреслюють успішне ділання природньої гіркої води **FRANCISZKA JÓZEFA** також в обсягу своєї практики.

Відозви й комунікати.

КУРСИ ГОСПОДИНСЬКИХ ІНСТРУКТОРОК У ЛЬВОВІ.

З ініціятиви Краєвого Господ. Т-ва „Сільський Господар" розпочинаються у Львові 3. лютого ц. р. курси господинських інструкторок, що закінчаться 15-го червня. Курси ці улаштовуються в метою вишколити добрі, інтелігентні сили для праці над культурним і господарським піднесенням нашого села, особливо для праці над сільським жіноцтвом, господарська підготова якого є надзвичайно занедбана.

В програму курсів входять такі головні предмети: куховарство (теоретично і практично), хатнє господарство, крій і шиття, трикотарство, молочарство, городництво, садівництво, годівля безрог та рогатої худоби, птахівництво, суспільна агрономія, народнє господарство, гігієна, кооперація, рахівництво та ін.

Щоб улегчити нашій інтелігентній жіночій молоді можливість покінчити цей курс, устійнено дуже низьку оплату за навчання, а саме 15 зол. місячно. Тому, що число курсанток обмежене до 20-ти, зголошення треба слати якнайскорше на адресу Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Львові, Ринок 10. До подання треба долучити: відпис матурального свідоцтва та короткий життєпис.

Дописи.

КАЛУШ.

„Собраніе" москвофілів у Калуші. В канцелярії адвоката д-ра Івана Гумецького відбулося недавно „собраніе" Р. С. О., перший раз по світовій війні. Нараду відкрив д-р М. Гумецький, предсідником вибрали о. М. Підлісецького з Підмихайля. На цю нараду прибуло кільканацятьох москвофільських недобитків з повіту. Реферат про положення на москвофільському „фронті" виголосив представник РСО зі Львова М. Марко, потім промовляв ще д-р Ів. Гумецький. По нараді вибрано, хоч і не було з кого, повітовий комітет РСО, до якого ввійшли: д-р І. Гумецький як голова і В. Ковальчук з Тужилова як секретар. — Так отже комусь забажалося зробити диверзію і в нашому повіті і до тої цілі дались ужити такі люди, як д-р І. Гумецький та о. Підлісецький. Одначе думаємо, що здоровий народній інстинкт вкупі зі щораз більшою свідомістю широких кругів населення не дозволить більше поширитись москвофільській отруї в Калущині, а ініціяторам і організаторам народнього розбору скаже голосно: Руки геть!

КАМІНКА СТРУМ.

Свято „Просвіти" і книжки. Дня 14. січня ц. р. з нагоди 67-их роковин „Просвіти" влаштувала наша Філія в салях Народнього Дому концерт-академію та виставу книжки. Реферат на тему „Просвіта в українському житті", опрацьований дуже дбайливо, виголосила п. З. Кобзянська. Деклямації п. Д. Цегельської та п. І. Давидовича випали дуже влатно. В точках музично-вокальних брали участь хори з Камінки, Спаса, Тадань та Батятич, що дали зі себе те максімум, що тільки могли дати. На перше місце вибивається молодий ще, але сильний мішаний хор з Батятич, який у своїх чудових народніх строях збирав бурю оплесків. Хор цей має молодого диригента, який певно розуміє, що хорова культура приходить по довгих і поважних зусиллях та праці і що він має матеріял голосовий такий, з якого можна дуже багато витягнути. Хор цей при солідній праці повинен у короткім часі вибитись на перше місце в повіті. Сольо скрипкове п. А. Цегельського в супроводі фортепіяну п. Л. Дмитрукової випало прекрасно. Свято закінчив промовою голова Філії, наш старенький ювилят о. шамбелян Цегельський, який з молодою вервою завзивав усіх до праці на всіх ділянках нашого національного життя. Велика саля Народнього Дому була битком заповнена. Багато селян з довколичних сіл, а навіть, не зважаючи на дуже лиху дорогу, бачили ми священиків з далеких Перевлян та Вирів. На жаль, не було деяких місцевих наших священиків, лікарів, адвокатів, учителів та урядовців. Вистава книжки, уладжена естетично п. Михайлишином і С. Литвином, дала досить малий прихід. **М.**

СТАНИСЛАВІВ.

Гостина „Заграви". Минн. неділі й понеділка гостив у нас театр „Заграва", виставляючи першого дня драму Могема „Святе полумя", другого — песу Паньоля „Маріюс". Обі вистави пройшли з успіхом. Рівень цього театру тепер дуже високий, у чому пізнати руку реж. В. Блавацького. Дивлячись на гру „Заграви", забуваємо, що це театр: кожний глядач має враження, що він бере живу участь у песі разом з акторами. Докладна й совісна режисерія та дбайливі декорації дозволяють перебути в театрі з повним вдоволенням кілька годин. Публики в обі дні надсподівано багато, якій теж мусимо присвятити кілька слів. Передовсім слід вже нарешті публиці знати, що коли початок назначений на год. 20, то це не значить, що публика має вийти з хати в год. 20, а в тій годині має вже сидіти в салі. Дальше слід теж запамятати, що на салю треба входити по другому дзвінку, а не по третьому, коли на сцені вже йде акція, бо це перешкоджає іншим, та ще в такій салі, як саля „Сокола", де немилосердно усе скрипить: крісла, двері, підлога. Управа салі повинна цьому абсолютно запобігти. А білетери не повинні нікого пускати людей на салю по третьому дзвінку. Людей треба вчити, коли самі не хотять розуміти того, що повинна знати кожна культурна людина. **Б. Л.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Зміни назв.

Памятаю, зі світової війни неодну таку сцену:

На дорозі стояв наш дядько з Передримихів чи іншого Волосатого і застрашеним голосом відповідав австрійському старшині. А цей хмурив брови і чимраз грізнішим голосом домагався:

— Ти кльопа, не маркируй. Повец, дове ест Чіке Ляне?

— Кажуж панові. Такого в нас нема.

— Думмер керль! Сакрамент нох амаль! Мусі биц! Ту на карти стої.

Дядько хрестився, переступав з ноги на ногу і вимолювався як міг:

— Абимсі з того місця не рушив, присягбо нема.

Ще добре, коли старшина плюнув з досади і пішов шукати „мудрішого", але бувало, що за незнання Чіке Ляне відводили чоловіка до польового суду, як саботажиста, або й шпіона. А там процедура була коротка: Хоч уроджений у тім селі, хоч прожив у нім пів віку — не хотів сказати, де є одно поле. Отже: винен! А винен — значило на гиляку. До останньої хвилини життя не знав нещасний, що це його питали про „Дикі Лани" такі близькі і такі йому добре знані.

Слухаю колисьтут радія і нараз — чи причулося, чи прелеґент з клюсками в роті!?... „На шпиці Розспеваним"... Що за верх? Де він? Хіба в Татрах?!... Але ні, він біля Говерлі — Піп Іван! Коли брати звуково, то Поп Іван можна було легко переробити на „Попіван, чи „Попівош". Але Розспевани? Хто догадається, що це наш поштавий Піп Іван?

Є коло Мостищ село Підгаття, змінили його назву на Подгаць. Так і залізнична зупинка називається. Кпин з нарядом тому селянинові, який догадається, що воно є!

Коли панове колятори по добрім обіді, замісць дрімати, сядуть собі у вигідний фотель і роздумують, якби то перезвати якесь Підгаття — не маємо до них претенсій. Коли туристи, в приступі доброго гумору а у відступі здорового розуму перезвуть Поп Іван на „Розспевани" — то це нікому не шкодить, а їм не помагає. Але на мапах, описах, таблицях, у радіо — це вже справа інша. Думаю, що й для тих, які схочуть поінформуватися в місцевого населення про якісь „Чіке Ляни", чи інші „Розспевані" це немаловажна річ.

Для П. Т. Туристів, що приїзджають у наші гори, можу кожної хвилини подати цілу вязку перезвань, які затруть безслідно віковічну назву і... утруднять розшуки за даними обєктами.

На початок проєктую дві зміни, які аж пищать, так просяться на світ. Є собі гора „Парашка". Не кожний є фільольоґ і не кожний зрозуміє, що значить „Парашка". Так само і з верхом, що зветься „Кострича". Пропоную змінити „Парашку" на „Пшепрашам", а „Кострича" на „Ґосць ричи".

Разом із „Розспеваним" буде вже три. Думаю, що за тим підуть і інші.

Галактіон Чуйнка.

Спорт.

„Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ СЛАВСЬКА".

На днях основано у Львові „Т-во Прихильників Славська", яке поставило собі за мету піднести розвій Славська як літниська і лещетарського й туристичного осередка.

ТУРНІР ВІДБИВАНКИ В САЛІ.

Цьогорічна зима, непригожа покищо до зимових спортів, спричинила, що навіть у львівській окрузі спортове життя від довшого часу притихло. Щоб дати змогу львівським спортовцям трохи розрухатись, організує с. с. „Плай" у найближчу суботу й неділю (25. і 26. ц.м.) в салі Сокола-Батька трійковий турнір відбиванки. Атракційність цього турніру в тому, що дружину творять три змагуни, а не шістьох. Ці три мусять заступити цілу шістку, отже кожний мусить працювати за двох. Через це гра набирає великого темпа, стає цікавіша та богата в емоційні моменти. Організатори надіються, що їхня спортова новинка стрінеться із загальним зацікавленням і спортових товариств, що зголосять свої найкращі трійки, і любителів відбиванки, що виповнять щільно салю Сокола-Батька.

Початок в суботу, год. 16., а в неділю год. 15. (фінали).

ПІНГ-ПОНГ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пролом І — Гакоаг ІІ 1:5. Мист. Б-кл. По трьох виграних заломився Пролом, хоч повинен був зремісувати. Одинокий пункт здобув Андрішин ІІ, який цього року грає надзвичайно змбітно й жертвенно. Крім того добре грав Саєвський.

Пролом ІІ — Гакоаг ІІІ 3:3. Мист. Ц.-кл. Пункти здобули Калічук, Безрукий і Голинський І. Найліпше, не зважаючи на програну, грав Щербій ІІ. **Б. Л.**

КОПАНИЙ МЯЧ ЗА КОРДОНОМ.

Австрія — Еспанія 5:4 (2:2). У Мадриді відбулися в неділю 19. січня ц. р. міждержавні змагання у копаному мячі між Еспанією й Австрією, які закінчились несподіваною перемогою австрійської дружини. Змаганням приглядалось зі запертим віддихом 40.000 видців. Суддя бельгієць Лянгенус

ПРАГА. **Спарта — Вікторія Жіжков 5:0 (2:0).**

Славія — Богеміенс 3:1 (2:1).

Оба ці зимові товариські мячеві змагання відбулись 19. січня ц. р. на площі Спарти. Дружина Спарти була у кращій формі, ніж дружина Славії і тому вийшла зі змагань з високоцифровою перемогою. На обох змаганнях було коло 8.000 видців.

БАРСЕЛЬОНА. **Жіденіце — Тім Барсельона 1:1 (1:0).** Великий успіх чеської дружини. Видців 20.000

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. — Львів, 15. січня 1935. Р. V. Ч. 2. Зміст: Митрополит Андрей гр. Шептицький. — А. Домбровський: Перше Різдво під большевиками 1918 р. (фейлетон). — Катастрофальний стан народнього шкільництва в Польщі. — Курс для провідниць дитячих садків. — Омелян Терлецький: Великі Роковини. — Інж. Гр. Денисенко: Український Технічно-Госп. Інститут у Подебрадах. — Д-р П. Біланюк: Потреби й основні завдання виховання. — Буковинець: Румунізаторський наступ на Буковині. — Без учителя війни не виграємо. — В. Безушко: Новий твір Катрі Гриневичевої. — Краєва анкета доросту Р. Ш. — Бібліографія. — З життя Рідної Школи. — Надіслані журнали й книжки. — Ріжні вісти.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XI., Ч. 1. за січень 1936. Зміст: Різдвяний сон малої Вірочки. — Василь Пачовський: Свято Січня (вірш.) — Зенон Пеленський: 22. Січня. — Плян праці Лут. Організації на січень. — Повітові ювилейні лугові свята. — Місцеві ювил. свята. — Заг. збори лугових товариств.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 23. І. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю" виступ І. Кульчицької.

Пятниця, 24. І. год. 8. веч. Аб. 8. „Майор Варвара".

Субота, 25. І. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 23. І. год. 8. веч. Аб. 9. „Віяльце леді Віндермір" виступ Ірини Сольської.

Пятниця, 24. І. год. 8. веч. Аб. 9. „Віяльце леді Віндермір" виступ Ірини Сольської.

Субота, 25. І. год. 8. веч. Аб. 8. „Віяльце леді Віндермір" виступ Ірини Сольської.

Кіна.

АПОЛЬО: „Лодик на фронті" з Дин Деко.
АТЛЯНТІК: „Боротьба з паратом".
ВАНДА: „Зводиниця", „Вкрали дівчину".
ҐРАЖИНА: „Мала неня" з Фр. Ґаль.
КАСІНО: „Запросини до вальса" (Ліліяна Гарвей).
КОЛІСЕЙ: „Світ іде вперед", ревія: „Вальс вертається".
КОПЕРНИК: „Весільна ніч".
МАРУСЕНЬКА: „Ясновидець".
МІРАЖ: „Правда про кохання", „Добра ворожка".
МУЗА: „Вулиця шаління".
ПАКС: „Віла лелів" й актуальности.
ПАЛЯС: „Китайські моря".
ПАН: „Я збігзець" (Павло Муні).
РАЙ: „Дві сироти".
СВІТ: „Дві сироти".
СТИЛЕВЕ: „Любовні маневри" і ревія.
ТЕНЧА: „Віденські ночі" та додатки".
ТОН: „Папуа".
УТІХА: „Людина, що продала голову" та ревія.
ХИМЕРА: „Наше сонічко" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Четвер, 23. січня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 19.20 Концерт, 17.30 Англійські пісні (Бальфур сопр.) 20.00 „Король Іван" Шекспіра, **Братислава** (298,8) 17.30 Спів, 19.50 Флет, 17.30 Нар. пісні, **Прага** (470,2) 16.10 Легка музика, 19.30 Сальон. квартет, 20.50 Твори Меснера, муз., спів (дир. компонітор), **Париж** (1648) 13.15, 22.45 Концерт, 18.00 Театр Уяви, 21.00 Гумор, **Білгород** (437,3) 17.50 Нар. пісні, 20.00 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 8.30, 12.30 Концерт, 16.00 Твори сучасних композиторів, 17.00 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.30 Пісні на два діточі голоси, 18.00 Пісні про зиму, 20.10 **Скандинавія** — концерт, **Ляйпціг** (382,0) 19.00 Веселий вечір, 22.30 Спів, **Мінхен** (405,4) 21.00 Вечір опер, **Будапешт** (549,5) 12.05 Форт. рецітаць, 17.30 Концерт квінтету, 20.30 Концерт з консерваторії, 22.35 Циг. музика, **Міляно** (221,1) 11.30 Концерт, 17.15 Вок. концерт, 20.35 „Манон Леско" оп. Пуччінія, **Рим** (420,8) 17.15 Концерт, 22.00 Камер. музика.

П'ятниця, 24. січня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Легка музика, 14.00 Спів (Майра бас), 17.30 Концерт квартету та сольо, 19.15 „Низини" опера д'Альбера, **Братислава** (298,8) 19.40 Словацькі нар. пісні, гармонія, **Прага** (470,2) 17.15 Квартет г-дур Бетовена, 19.10 Нар. пісні, 20.50 „Ромео та Джульєта" траг. Шекспіра, **Париж**, (1648) 13.15, 18.30, 21.45 Концерт, **Білгород** (437,3) 16.10 Спів, **Ковно** (1935) 19.30 „Князь Ігор" оп. Бородіна, **Берлін** (356,7) 10.45 Весела музика, 20.10 „Аврора" оп. Гофмана, 21.30 Промова мін. Ґерінґа, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Норвеська музика, 21.00 Улюблені увертюри, **Кельн** (455,9) 22.30 Сучасна музика, **Ляйпціг** (382,2) 16.30 Пісні Р. Штравса (Едм. Ольшевський барит.), 18.00 Муз. калейдоскоп, вес. програма, **Мінхен** (405,4) 17.00 Сучасні композитори, 19.30 Пісоньки, 20.10 „Гарна Ґалятея" оп. Супе, 21.10 Вальдштайнівська соната Бетовена. **Будапешт** (549,5) 12.05 Військ. орх., 13.40 Скрипка, 17.00 Циг. музика, 19.30 Опера, **Міляно** (221,1) 21.00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13.10 Розр. концерт, 17.00 Концерт неаполіт. квартету, 22.00 Концерт хору.

Львівське радіо.

Четвер, 23. січня 1936.

6.30 Раншня авдиція, 7.20 Ранішній денник, 7.30 Музика з гр. пл., 7.55 Трохи інформацій. 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Муз. поранок, танок і гумор у музиці. 13.00 Класична музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Танк. музика, орх., 16.00 Гутірка Старого Доктора (Забава в корабель), 16.15 Музика з гр. пл., 16.45 Хор, 17.00 Про шляхи самоосвіти, 17.15 Сальон. секстет, 17.50 Про збірку листів зперед 100 літ, 18.00 Форт. рецітаць, 18.30 Найвища у світі линова залізниця, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Для контрасту — гр. пл., 19.00 Пластичне мистецтво Абісинії, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 19.55 Муз. гутірка, 20.05 Симф. концерт; у перерві в год. 21.00 Веч. денник; Протилетунсько-газова оборона, 22.00 Пісні в вик. Ол. Грабівни, 22.25 Мрічний Альбом, муз. репортаж.

П'ятниця, 24 січня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Мандрівка курпівською країною — для ст. дітей, 12.50 П. Чайковський: V. Симфонія, 13.25 Домашнє господарство, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Ж. Фоґ у своєму репертуарі, 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 17.00 В архівальній роботі, 17.15 Недруковані поезії Ад. Совінського, 17.20 Вок. музика з гр. пл., 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Французька музика з гр. пл., 18.30 Програмова скрипька, 18.40 Суспільна хвалина 18.45 Пісні в вик. Корвін-Шимановської (сопран) у супр. форт., 19.00 Похвала арогантії, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.45 Сніговий комунікат, 19.50 Як виповнити радієву анкету, 20.00 Симф. концерт (орх., форт.); у перерві в год. 20.50 Веч. денник. Із сучасної Польщі, 22.35 Танк. музика.

Радіокутик.

НОВЕЛІЗАЦІЯ БЕРНЕНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Бернеська конвенція, зновелізована вже в 1928 році, має бути знову зновелізована у Брюсселі в 1936 р. Ця конвенція, маючи на меті охорону літературних і мистецьких творів, має чималі приписи великого значіння для радіофонії щодо авторських прав у ріжних ділянках, звязаних з діяльністю радіостацій, як напр. прав на репродукцію і т. п.

У часі конференції, що відбулася в 1928 р. в Римі, бернеська конвенція не містила в собі жадних приписів, звязаних з радіофонією. Томуто признано необхідним пристосувати засади охорони авторських прав та прав публічної репродукції до радієвих авдицій.

Це здійснено так, що ввели до Конвенції нові статті, що запевнюють одночасно авторам „виключне право на авторизування популяризації їх творів для публики радіофонією. Ці статті висловлюють надію, що краєві закони ріжних держав усталять умовини виконання прав, передбачених у попередньому артикулі".

Особливо звернено увагу на виключність авторського права, що оправдується винятковим значінням радіофонії, її характеру „публичної служби" та культурною місією, яку вона має виконувати.

Пропозиції змодифікувати бернеською-римську Конвенцію вже опрацьовані бельгійським урядом і бюром для охорони літературних та мистецьких творів. Ці пропозиції розгляне нова конференція, що відбудеться в Брюсселі в 1936 році.

Читайте „Діло"!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.27.75.

У Варшаві були такі курси: Бельгія 89.80, 89.98, 89.62, Берлін 213.45, 213.98, 212.92, Голяндія 360,65, 361.37, 359.93, Льондон 26.28, 26.35, 26.21, Ню Йорк чеки 5.30 і 1/2, 5.31 і 3/4, 5.29 і 1/4, Ню Йорк кабель 5.30 і 3/4, 5.32, 5.29 і 1/2, Осльо 131.95, 132.28, 131.62, Париж 34.99.50, 35.06.50, 34.92.50. Прага 21.98, 22.02, 21.94, Швайцарія 172.85, 173.19, 172.51.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від — до
Жито Стандарт I.	12.00—12.25
Жито Стандарт II.	11.75—12.00
Кон. черв. пр.	100.00—110.00
Кон. черв. вільна від кан.	110.00—120.00
Кон. черв. насінна 96 прц.	120.00—130.00
Мука жит. гат. I. 0-65 прц.	18.25—19.75

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 22-го січня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по	2·60 „
1 л. молока від 28. XII. 1935	0·14 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	3·80 „

Тенденція на масло вдержана, на молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. I. ц. р. платить своїм достанцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахорисарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки молоді без остріг I. кл.	1.15 зол.
Курки з острогами товсті I. кл.	1.— „
Индики товсті I. кл.	1.10 „
Пантарки товсті I. кл.	1.20 „
Товщені качки I. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, і пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, просо, овес та ячмінь.

Приймає нових достанців.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Управа Філії Союзу Українок Емігранток у Львові складає оцим щиру подяку усім нашим Центральним Установам та всім Особам, що своїми пожертвами причинились до успіху ялинки для дітей емігрантів, яка відбулась 11-го січня 1936 р. Зокрема щире Спасибі Т-ву „Лут" за безплатно віддану в користування салю та допомогу Лутовиків при самому святі. Радість дітей, нехай буде найліпшою нагородою всім жертводавцям. — Васса Панченко, голова. Любов Дудко, секретарка.

Жіноча Секція Кружка Р. Ш. Галицької дільниці (Супінського 23) уряджує від 1. лютого 1936 р. курс крою суконь, плащів і костюмів. Зголошуватися щоденно від 9—10. рано у п. Совенецької, Миколая 17.

Замісць квітів на могилу бл. п. проф. В. Хирівського складають на Рідну Школу 5 зол. Водяні.

Замість живих квітів до вінка на могилу бл. п. Найдорожчого Мужа Василя в день Його Іменин 10.— зол. на найбідніших складає Ірина Гузій.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.